

LANDELIJK OVERLEG
CONSUMENTENBELANGEN
OPENBAAR VERVOER

Aan
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
DGMo/OVS
Wino Aarnink
Postbus 20901
2500 EX DEN HAAG

Contactpersoon: A. Frerichs
Datum: 22 oktober 2020
Ons kenmerk: Locov 2020-206335

Doorkiesnummer: -
Bijlage(n): -
Uw kenmerk: IENW/BSK-2020/204291

Onderwerp:
Advies concessie-aanpassing in verband met Beschikbaarheidsvergoeding NS

Geachte heer Aarnink,

In uw brief van 21 oktober 2020 (met kenmerk: IenW/BSK-2020/204291 Adviesaanvraag concessie-aanpassing in verband met Beschikbaarheidsvergoeding NS) vraagt u ons, de consumentenorganisaties in het Locov, een versneld advies te geven over een voorgenomen aanpassing van de Vervoersconcessie voor het Hoofdrailnet. De aanpassing is bedoeld om een beschikbaarheidsuitkering aan NS te kunnen uitkeren. Het is vormgegeven als Besluit tot wijziging van de concessie voor het hoofdrailnet (2015-2025) in verband met de aanvullende afspraken vanwege COVID-19. Wij gaan graag in op uw verzoek en geven u hieronder ons advies.

Advies over besluit tot wijziging van de concessie voor het hoofdrailnet (2015-2025) in verband met de aanvullende afspraken vanwege COVID-19

Uw voorstel om aanvullende afspraken vanwege COVID-19 vast te leggen in de HRN-concessie zien wij als een positieve ontwikkeling. Wij zullen eerst een aantal algemene opmerkingen plaatsen alvorens wij specifiek in gaan op de voorgestelde concessie bepalingen.

Het openbaar vervoer staat onder druk door de gevolgen van COVID-19. We hebben een flinke terugval gezien in de reizigersaantallen. Hierop volgde een langzaam herstel, maar door nieuwe beperkende maatregelen zijn we op de feiten gedrukt dat COVID-19 nog een

Bezoekadres secretariaat
Rijnstraat 8
2515 XP DEN HAAG

Postadres
Postbus 20901
2500 EX DEN HAAG

Telefoon (070) 456 8999

Bereikbaar te voet vanaf ns-station cs en vanaf ns-station hs met tramlijn 9.

In het Locov hebben zitting: Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, NS, ProRail, ANWB, Ieder(in), Fietsersbond, Landelijke Studentenvakbond, KBO-PCOB en ROVER.

lange tijd een impact zal hebben op de OV-sector. Toch is het van groot belang dat de dienstverlening op een zo hoog mogelijk niveau blijft doorgaan. Zo kunnen de essentiële medewerkers in de zorg en andere sectoren naar hun werk blijven gaan. En blijft de sector ook een kwaliteit leveren die er voor zorgt dat er zoveel mogelijk reizigers voor het openbaar vervoer behouden blijven. Ook na COVID-19 is het belangrijk dat mobiliteit zoveel mogelijk op een duurzame manier blijft plaatsvinden.

Met uw voorstel onderstreept u dat u voornemens bent om het niveau van de dienstverlening zo lang mogelijk op een zo hoog mogelijk niveau te laten doorgaan. Tevens zien wij dat u zich opstelt als een betrokken partner van NS en de verantwoordelijkheid daarvoor wenst te delen. Daar zijn wij blij om.

Als het gaat om zowel tijdelijke als structurele maatregelen die genomen moeten worden als gevolg van COVID-19 worden wij graag betrokken. In uw toelichting schrijft u dat de verplichting om consumentenorganisaties om advies te vragen conform artikel 42 van de vervoerconcessie voor NS blijft bestaan. Uw formulering van artikel 70A kan echter anders worden geïnterpreteerd. Elders in de vervoerconcessie staat bovendien de rol van consumentenorganisaties wel expliciet benoemd. Hieronder gaan wij daar specifiek per lid op in. Wij adviseren u de rol van consumentenorganisaties op meerdere plekken in artikel 70A expliciet te vermelden. Ook zijn wij van mening dat de huidige bijzondere situatie vraagt dat consumentenorganisaties, net als andere stakeholders, ook worden betrokken bij keuzes over onderwerpen die mogelijk niet advies plichtig zijn, maar wel van belang voor de dienstverlening. Wij zijn daarbij bereid in dringende gevallen op een kortere termijn te overleggen en adviseren dan doorgaans gebruikelijk is.

- Art. 70A lid 1 sub c: De invoeging van dit onderdeel zorgt ervoor dat er mogelijk wordt afgeweken van landelijke afspraken die gemaakt worden, zoals onder sub a en sub b. Dat is voor ons onwenselijk. Uniforme maatregelen zijn noodzakelijk om de naleefbaarheid onder reizigers zo hoog mogelijk te laten zijn. Wij zien graag dat overal in de maatschappij de maatregelen zoveel mogelijk uniform zijn. Dit dient in ieder geval gelijk te zijn binnen het Nederlandse treinvervoer. Wij adviseren u daarom dit onderdeel niet in te voegen. Als u dit advies niet overneemt, dan adviseren wij u de in dit onderdeel bedoelde maatregelen advies plichtig te maken.
- Art. 70A lid 2: Dit lid verplicht NS een voorstel te doen indien de afspraken genoemd in het eerste lid daar ruimte voor bieden. Dit is niet altijd wenselijk. Het is voldoende wanneer NS de mogelijkheid heeft om een nieuw voorstel te doen voor een geoptimaliseerde dienstverlening (kan-bepaling). Daarnaast dient de rol van de consumentenorganisaties in dit lid verankerd te worden. Wij adviseren daarom de eerste volzin als volgt te formuleren "Indien de afspraken, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, daar ruimte voor bieden, kan NS binnen de kaders van die afspraken, aan de concessieverlener een voorstel doen voor een

geoptimaliseerde dienstregeling nadat de consumentenorganisaties hierover advies hebben uitgebracht conform artikel 42 zevende en negende lid.”

- Art. 70A lid 3: Wij juichen het toe dat u in dit lid een instemmingsvereiste van de concessieverlener introduceert. Hierover adviseren wij positief. Net als in het vorig lid adviseren wij wel een alternatieve formulering door te kiezen voor een kanbepaling en door het benoemen van de rol van de consumentenorganisaties: “Indien de afspraken, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, geen betrekking meer hebben op de dienstregeling, kan NS de dienstregeling pas overeenkomstig artikel 43 afstemmen op de teruggelopen reizigersvraag na instemming van de concessieverlener en nadat de consumentenorganisaties hierover advies hebben uitgebracht conform artikel 42 zevende en negende lid. De concessieverlener zal deze instemming niet op onredelijke gronden onthouden.”
- Art. 70A lid 4: Wij adviseren positief over de toevoeging van dit lid met uitzondering van de laatste volzin. Aangezien ook tijdelijke wijzigingen een impact kunnen hebben op reizigers zijn wij van mening dat ook bij tijdelijke aanpassingen bedoeld in de laatste volzin overleg dient plaats te vinden met consumentenorganisaties. Van een tijdelijke wijziging kan sprake zijn wanneer er door uitval minder personeel beschikbaar is. Dit kan echter binnen de huidige omstandigheden ook een langere periode beslaan en een grote impact hebben op de dienstverlening en de dienstregeling. Wij adviseren u daarom in de laatste volzin overleg met de consumentenorganisaties expliciet op te nemen.
- Art. 70A lid 6: Wanneer het voor NS redelijkerwijs niet mogelijk is aan het eerste of tweede lid te voldoen is het wenselijk om de consumentenorganisaties te betrekken bij een mogelijke afweging tussen verschillende voorwaarden waarbij zij dat wel kunnen. Wij adviseren u de rol van de consumentenorganisaties daarom in dit lid expliciet op te nemen.

Transitieplan

De voorgestelde concessiewijziging maakt uitkering van een beschikbaarheidsvergoeding mogelijk ook voor de periode na 1 juli 2021. Voor de periode van 1 juli tot en met 31 december 2021 biedt het kabinet perspectief op een verlenging van de beschikbaarheidsvergoeding. Verlenging geschiedt onder de voorwaarde dat door de sector uiterlijk 1 april 2021 een transitieplan wordt opgesteld. Dit plan geeft volgens een brief van de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat (met kenmerk: Kamerstuk 23645-726, Brief van de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat, 15 september 2020) richting aan de benodigde (verdere) optimalisatie, kostenbesparingen, aanpassingen aan dienstregeling en/of concessie en de transitie daartoe van het openbaar vervoer startend in de tweede helft van 2021. Daarmee is dit transitieplan van belang in relatie tot het voorgestelde artikel 70a voor de vervoerconcessies.

Wij adviseren u de consumentenorganisaties te betrekken bij het opstellen van dit transitieplan. Wij gaan hierover graag met de sector in overleg en vragen u ons in de gelegenheid te stellen over het concept transitieplan advies uit te brengen. Hierop vooruitlopend adviseren wij u in dit transitieplan uitgangspunt te laten zijn dat de kostenbesparingen zo veel mogelijk niet ten koste gaan van de dienstverlening aan de reiziger. Ook adviseren wij u naast kostenbesparing nadrukkelijk ook van de sector te vragen om in het transitieplan te komen met voorstellen die gericht zijn op het stimuleren van de groei van het OV-gebruik.

Wij zijn natuurlijk van harte bereid onze reactie nader toe te lichten.

Met vriendelijke groeten,

DE CONSUMENTENORGANISATIES IN HET LOCOV.